

pravijo dalje, da je bil Ljud iz Meonije (Manije) napravil kraljestvo, kateremu je po sebi ime Ljudia dal.

Tako so dobile najperve seljake tiste dežele, ki so več ali manj slavjanske bile. Soromadsko je bil naselil Madaj, Skutijo Magog; Frigio Kimerio in Keltsko Galio Gomer; Potunje, Trojansko in malo Frigio Askenec, Gomerjev sin; Rusko in Kavkaške kraje Rifat; Kapatočje Torgorma; Moškovitsko, ki je bilo prek Kapatočja proti severji, Mosoh; Iberio Tubal; Tračio in Mužio Tyras ali Tur in Ljudio Ljud. Tu najdemo med imeni več taci, ki so očitno slavjanske kot Tur, Tračia, Ribat ali Hribat, Mošk ali Mosoh in Moškviško, Ljud, Ljudia in Mužia. Take imena so imeli prvi očaki in njih dežele. Kdo bi si tega ne sodil, da so ti očaki s svojimi seljaki Slavjani bili? Zraven bomo med temi ljudstvi še druge slavjanske imena sledili, da so te ljudstva in njih očaki slavjanski jezik govorili. Mat. Ravnikar.

Spomin na Ljubljano in Krajnsko.

Xp. Iz Celja. (Konec.) Namen mojega potopisa je le po ti skušnji nekatere svojih dražih rojakov Slovensko-Štajarskih kmetov prijazno vprašati: od kod izvira vaše vrojeno mēzenje do Krajnecov, od kteriga se tu in tam čuje? kaj imate zoper nje, da jim niste prav iz serca prijazni? Jelite, da ne véste zakaj? Odgovorili mi morebiti boste: „tako je že od nekadaj.“ Ali, če so naši dedi krivični bili, ali smemo tudi mi krivični biti? Prepričajte se sami te krivice; obiskajte svoje bližnje sosede na Krajnskem, in našli jih boste kot svoje brate prijazne in priljudne, ki so ediniga rodú z vami, ene matere, eniga jezika. Krajnci so prijazni do nas, zakaj bi mi do njih ne bili? Slavenci smo vsi skupej; kako se dežela imenuje, kjer eni, kjer drugi, tretji in četerti razdelk ediniga rodú prebiva, nad tem ni nič ležeče. Če je že sovražtvo ptujih narodov med sabo malopridno, kolikanj bolj zaničljivo je, ako se otroci ene matere prav ne zastopijo! Naše ljube „Novice“ ne delajo nobenega razločka; one so nam vsim vse. Ali ni jezik, ki ga one pišejo, tudi naš jezik? Če je tu in tam kakošna beseda drugač, ne pozabimo, da jezik v časopisih in knjigah se ne more in ne sme le po eni vasi ravnati. Nikar naj vas tedaj to ne zadržuje, jih pridno čitati (brati), ker so na vse strani toliko koristne. Brez števila je dobro séme, ki so ga „Novice“ že po vsim Slovenskim zasejale. Veliko ljulike, ki jo je pred njimi sovražtvo clo bližnjih sosedov in bratov med narode sejalo, so one zatërle; Bog daj da bi vès tak plevél do dobrega pokončale! To pa se bo zgodilo, če bojo tudi moji rojaki na Slovenskem Štajarskem jih pridno čitali, da bo prava bratovska ljubezin vse obsegla, da bojo vsi posnemali iz njih podučenje v dušni in telesni blagor, kteriga le veči omika ljudstvom dati zamore!

To so bili občutki, ki so moje serce navdali, ko sim pervikrat po lepi Krajnski deželi popotoval. Kar sim takrat občutil, sim izročil danes temu pismu. Naj bo pri mojih rojakih tako prijazno sprejeto, kakor je prijazno misljeno! Z Bogam!

Dopisi.

Iz Dunaja 5. t. m. Dnnajski Slovenci se naj bolj veselimo, kedar v „Novicah“, ki jih vsi tako radi imamo, veliko dopisov iz različnih slovenskih krajev najdemo. Dopisov s žalostnimi novicami, se vé da, nismo veseli; pa nam je vendar ljubo, včasih tudi žalostno resnico zvediti, da si svojih premilih rojakov srečniših ne mislimo, kot so. Tudi zbuja jo taki dopisi v vsakem

misli, kako bi se móglo pomagati. — Veselilo nas je brati, da je gosp. Hicingerjev slovenski obraz cele zemlje v dveh polkroglah že v kamnotiskarnici. Takega zemljevida je slovenski šolski mladini zares jako treba; ali ravno tako je treba slovenskega zemljopisa, kteri bi se jih tudi odraslim kmetiskim ljudém dobro prilegel*). Že davno je, kar smo brali napoved gosp. Malavašiča, da bo on take bukvice spisal. Prosimo ga, da bi hotel razglasiti, kako in kaj. Če jih on ne piše, naj bi se hitro kdo drug lotil. — Z velikim velikim veseljem prebiramo tukaj tudi manj navadne slovenske besede, ki jih marljivi gosp. Jakob Volčič po stari Liburnii nabira. Kaj hvaležni smo mu za več jedric, posebno pa za pravdoznansko: razkup. Verlega rojaka prosimo, pravdoznanske besede s posebno marljivostjo zasledovati in toraj skerbno naslušati, kedar se od takih reči pomenajo. — O tej priložnosti naj tudi sporočim, da naš slavni gosp. dr. Miklošič, čigar „spominki iz življenja svetnikov“ (monumenta e vita sanctorum) v staroslovenskem jeziku s pridetim slovníkom so že natisnjeni, je te dni na vse strani slovenske zemlje rodoljubom pisma s to prošnjo razposlal, da bi mu za primerno plačo manj znane slovenske besede za slovensko-nemški slovník, nabirali, ki ga misli na svetlo dati. Ker je neki po Tominskem in pa po Krasu še veliko čistodomačih, drugod že pozabljenih beséd slišati, želi vsaj dva gospoda zvediti, ki bi jih hotla ondot nabirati. Kogar je volja, naj bi se mu pismeno zglasil. Da le pod gospodovo ime na pismu besede „in der Hofbibliothek in Wien“ pristavi, bo pismo v prave roke dospelo. Pa tudi drugotni nepoznani domoljubi (posebno gospodje učenci višjih šol), ki do 25. t. m. njegove pismene prošnje ne prejmejo, pa bi vendar radi nabirali, naj ne zamarijo, se imenovanemu gospodu zglasiti, toliko manj, ker to prizadevanje ne bo le njim in gosp. pisatelju, ampak nam vsim in mlajšim našim, z eno besedo, domovini zaleglo. — Gosp. dr. Miklošič misli tudi nabirek g. Pena, minorita v Ptujem, (kteri se neki že 30 lét z nabiranjem slovenskih beséd peča), kakor tudi mnogoletni gosp. Cafov nabirek kupiti, ako ju bo volja prodati.

Ta lotitev**) gosp. dr. Miklošiča je gotovo velike hvale vredna, in kdo ne želi, da bi mu v tej reči prav po godu šlo? —

Veseli nas nadalje v „Novicah“ brati, kako živo da se mlajši sodni vradniki trudijo z našim ljudstvom pri očitnih sodbah po domače, kakor se spodobi, ne pa v ptujem jeziku govoriti. Neki rojak nam je v dopisu zastran tega tudi poprejšnjega namestnika državnega pravdnika gospoda dr. Defacisa hvalil. Njegov naslednik je znani rodoljub gosp. Peter Kosler, čigar slovenski zemljevid „Slovenija“ morebiti že tudi čez 2 mesca tukaj na dan pride; svesti smo si toraj, da je gosp. Defacis, ki zasluži očitno pohvaljen biti, vrednega naslednika dobil. — Rad bi od te reči malo bolj obširno govoril, pa naj ostane za drugi pot. Le to še pristavim, da bi bilo po Slovenskem kmalo drugači, ko bi se prostiljudje za svoje postavne pravice, ktere jim nekteri kratijo, tako krepko potegovali, kot so hvalni župani Kamniške okolice na Krajnskem in štajarsko-slovenski župani Celjskega okrajnega poglavarstva, ker ste jim okrajni poglavarstvi zoper postavno svoje razglase samo v nerazumnem nemškem jeziku pošiljali. Zdaj se to več ne godí. — Moško, to je krepko pa

*) Tudi tega kratko spisanega nam je imenovani gospod obljubil. Vred.

**) Po naši misli naj se imenuje »Unternehmung« lotitev, polotba, lotenje ali započetje, ne pa: podvzetje (!!!). Ga ni slovenskega duha ne sluha v tej besedi. Kdor vé še kakšno boljšo, prosim, naj jo pové. Pis.

vendar zmirno poganjati se, da se nam postavne pravice ne kratijo, — to ni: puntati se. — Kakor se ni županom, ki so se poglavarstvu krajske kronovine pisмено pritožili, da se jim iz Kamnika le po nemško dopisuje, nič hudega zgodilo, marveč so bili vslišani, ravno tako bi bila gotovo tudi pritožba drugih županov rešena. Dokler se nihče ne pritoži, misli poglavarstvo morebiti, da se postava zveršuje. —

Ni davno, kar smo imeli veselje iskrenega domorodca gosp. dr. Muršeca tukaj viditi. Bog daj, da bi bil kmalo tudi za nadzornika slovenskih šol postavljen. — Kazenske postave bo začelo državno svetovavstvo ravno te dni pretresati; ni tedaj res, da bi jih bili že cesarju v poterjenje podali. Slovník nemško-ilirsko-slovenskega pravdoznanskega imenstva izhaja počasi na svet; še le tretja pola je natisnjena. Deržavna tiskarnica ima res odveč opraviti; pa nam natiskovanje vendar le predolgo terpi. Ravno je v natisu tudi „malo berilo“ samo v slovenskem jeziku, spisal ga je slavni slovenski pisatelj g. g. knezoškof Slomšek. Slava mu, nevtrudnemu rodoljubu in detomilu! Abecednik, ki so ga „Novice“ že napovedale, bo za slovenske šole po kmetih tudi samo po slovensko natisnjen, in tako je tudi naravno in prav.

Novičar iz slovenskih krajev.

* *Iz Tersta.* Mnogovrstne opravila in malo popotovanje po deželi so uzrok, da Vam, drage Novice! že toliko časa nisim nič na znanje dal, ako ravno se je v tej dobi veliko zgodilo, kar bi bilo znanja vredno; pa o priložnosti bom že povedal, kaj da sim po deželi med slovenskim ljudstvom vidil, slišal, in od katerih reči prosto ljudstvo naj rajši govori *). Danes kaj maliga. Govori se od velikiga zboru kronanih glav, ki ima biti v Beču (Dunaju) mesca augusta, in h katerimu bo prišel — kakor se sliši — tudi sv. oče papež. U Benedkah je začela novo življenje 20. tega mesca svobodna ladjostaja. Že dalje časa imamo u Terstu dve bojniški ladji iz Amerike; jedna „Cartago“ je parabrod iz južne Amerike iz republike Kili, druga pa je fregata „Independence“, ktera je priveslala iz složne severne Amerike, in čaka tukej še druge fregate (Dampffregate). Mornarji te fregate so čedni in priljudni, pa neso samo Amerikani, ampak njih je veliko Nemcov, Angležev, Francozov, Lahov in tudi naših deželjanov. Ni davnej kar so Terstjani čudovitno gledali mornarja amerikanskiga iz Pirana u Istrii. On, ki jo je bil potegnul čez morje strahú, da bi ne bil vojak u domačih krajih, je sedaj amerikanski vojaški mornar. Pride na tereg, kjer se prodajajo ribe, pogledava okoli, in zagleda, kar išče — stariga ribča, svojiga očeta; se mu približa in ga pozdravi. Starček ga ne pozná ter ga poprašá: ali želi morde rib kupiti? Sin mu odgovori: Kaj, predragi oče! ne poznate več svojiga sina? Na to ga objame, poljubi in mu reče: „Mili moj oče! ne bo vam treba več rib za prodaj loviti, ker sim tudi u daljnih krajih na vas mislil.“ Na to si odviije velik pas poln križnih tolarjev (kolonotov) s života in ga očetu podá. Veselje starčka si vsak lahko misli. Bog daj takimu sinu svoj blagoslov vselej in povsod.

Xp. *Iz Celja.* V žalost vsim, kterim je prebujenje národne zavesti in narodne omike, izobraženje in povzdiga našega milega slovenskega jezika pri sercu — v žalost vsim prijetlam ravnopravnosti in pravice naznanimo danes: da je naše nadepolno slovensko bravno društvo (čitavnica) biti jenjalo, ki je še o novim letu obilo množico deležnikov štelo. In kaj

*) Bo »Novicam« drago. Vred.

je vzrok tega nepričakovanega prigodka, ker je bila ta nedolžna domorodna naprava o začetku ravno tako zaželjena kakor krepko podpirana — bo marsikdo vprašal — v Celji, v središu slovenskega Štajarja, ktero je, ravno na slovenščino se opiraje, marsikaj pred družimi mesti Štajarskega terjalo in tudi doseglo? Na to vprašanje smo v stanu dostojno odgovoriti. V tem, da se po ustavnih pravicah, od presvitliga Cesarja vsim narodam dogotovljenih, mili jezik slovenskega naroda obdeluje in omikuje, vohajo nekteri strastni protivniki Slovincov vseskozi razrušljive namene, in podkladajo tudi društvu tiste proklete „separatistische Hintergedanken;“ v vsakim društviniim udu jih straši pošast „pan-slavizma,“ kterimu iz poti gredó, da jih ne okuži!! Tako peklenško počenjanje je storilo, da je vse oterpnelo, da je več udov iz društvá odstopilo — iz društva, ktero je vsacimu, ki med Slovenci kakoršno koli službo ima in slovenski kruh uživa, z veseljem vse pripomočke delilo, se tudi v slovenskim jeziku izobražiti. Ali komu veljajo ti naši tužni glasi? Sovražniki slovenskega jezika so veseli in v sercu ukajo, da se je to zgodilo, — pravi prijetli pravične reči pa, kterih pa pri vsem tem nič manj ni, zavoljo tega ne bojo v svoji iskrenosti omlačili in ne bojo jenjali biti podporniki domorodnih pravic! — Vsa lastnina društva spade po družbinih postavah gimnazialni knjigarnici, in za ostalo gotovino 27 fl. 42 kr. se bojo kupile za šolsko mladost tukajšnega gimnazija pripravne slovenske knjige. Tako je tudi smert tega društva časti vredna!

Iz Dolenskiga, Gorenskiga in Notranjiga smo prijeli od več strani zalostne popise, kako je toča 11. dan t. m. polje strašno poškovala. Ker nam prostora manjka, vse te dopise natisniti, povemo le da je v okolici Višnjegorski, Žužemberški, Ribniški, Černomeljski (51 vasi), proti Savi, v Dobovski fari (proti Brežcam) v Kočevju v Ložki dolini (4 vasi) in še v več drugih krajih toča polje in noga-de tako zmlatila, da je strah in groza. Ubogi reveži, kaj bojo počeli! Gosp. J. Kobe nam iz Kočevja piše: „da nekteri v teh krajih so se dosihmal le s solato in česnjami motili, tako da je o Petrovim sejmu v Černomlju 18 oséb po sami slabosti obležalo. Pa glej, ko smo že mislili, da imamo živež v rokah, nam je vse odletelo. Oj grozne prevare! Miloserčniki! spet je široka pot odperta Vaši milosti. Pomagajte pomagajte!

Na Kočevskim se je 8 delavcov na cesti pod drevo vstopilo — kar treši va-nj, in en mož in ena žena sta na mestu mertva ostala. Nov dokaz, kako nevarno je, se o hudi uri pod drevo skriti!

Iz Ljubljane. V posljednim mestnim zboru so bili važniši pomenki in sklepi sledeči: Za spodnjo realno šolo (ali šolo za rokodelstva in obertnijstva) so bile po komisii, ktere previdni vodnik je bil g. dr. Močnik, izbrane izbe v Ljubljanskim učelišu poterjene, in priprava za šolski nauk potrebniga orodja po predlogih dr. Bleiweisa določena. Prihodnje leto bo začetek 3. razreda realne šole. Mestni odbor je vnovič sklenil: ministerstvu žive želje razodeti za napravo tudi višji realne šole zaporedama o letih 1853, 1854 in 1855, ker s samo realno šolo ne bo potrebam višjiga napredka v teh vednostih vstreženo. S prenarredo nekterih šolskih izb pri tléh, ki imajo oknja v šolski drevored (alé) obertnjene, je bilo tudi sklenjeno: da imajo mesarji in slaninarji od šolskiga zida proč priti, zanemarijeni drevored se pa v lepši stan tako napraviti, da pride 3. versta dreves, ki poleg šole stoji, proč, in v drugo versto se bo posadil divji kostanj; versta pri vodi začasno še ostane, se bo pa pozneje tudi z divjim kostanjem namestil. Po tem je napovedal g. župan v red djani imenik volivcov za mestni odbor, za kteriga se ima